

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น เป็นกลุ่มตามความสามารถ และเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อย" ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้นำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. การจัดชั้นเรียน
2. การเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น
3. การเรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถ
4. การเรียนด้วยตนเอง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การจัดชั้นเรียน

การจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพในแต่ละโรงเรียนนั้นนับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่ง จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์สอน ทัศนคติเรียน รายวิชาต่าง ๆ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่อยู่รอบตัวนักเรียน ในเรื่องของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่อยู่รอบตัวนักเรียนนั้น การจัดชั้นเรียนก็มีส่วนเกี่ยวข้อง และสำคัญมากอย่างหนึ่งกับกระบวนการเรียนการสอน เพราะการจัดชั้นเรียนที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่จะใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ย่อมช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี การจัดชั้นเรียนนั้นมีหลายรูปแบบ สถานศึกษาแต่ละแห่งก็อาจจะมีวิธีการจัดชั้นเรียนที่แตกต่างกันออกไป โรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่จะจัดชั้นเรียนให้นักเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ สาเหตุอาจเนื่องมาจากครูผู้จัดชั้นเรียนคำนึงถึงจำนวนของนักเรียนที่จะจัดเข้าชั้นเรียน ถ้าจำนวนนักเรียนมีน้อยก็จะสามารถจัดชั้นเรียนในรูปแบบ

ต่าง ๆ ใด แต่ส่วนใหญ่แล้วนักเรียนในแต่ละโรงเรียนมีจำนวนมาก นักเรียนในแต่ละชั้นเรียนก็จะมากด้วย สำหรับการจัดชั้นเรียนที่มีนักเรียนเป็นจำนวนมากนั้น รายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อการศึกษา (2518: 135) ได้กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนว่าการจัดชั้นเรียนไม่มีความจำเป็นจะต้องยึดถือว่าชั้นหนึ่งควรจะมีนักเรียน 30 - 40 คน อีกต่อไป บางเรื่องอาจเรียนรวมกันได้ในห้องบรรยายใหญ่ที่จุได้ถึง 500 คน แต่บางเรื่องที่ต้องการการเสวนาโต้แย้งกันเป็นกลุ่มเล็ก ก็อาจแบ่งกันออกเป็นกลุ่มย่อยให้จำนวนพอเหมาะแก่ลักษณะประสบการณ์นั้น บางเรื่องที่ต้องการฝึกฝนหรือทดลองปฏิบัติการ ก็อาจจัดให้ฝึกฝนปฏิบัติการ เป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ตามความจำเป็น โดยมีครูที่เลี้ยงไว้คอยดูแลประจำกลุ่ม

การจัดชั้นเรียนนั้นนอกจากจะต้องคำนึงถึงจำนวนนักเรียนที่จะจัดไว้ในแต่ละชั้นเรียนแล้ว สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงอีกเรื่องหนึ่งคือ ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนที่ครูจะจัดไว้ในชั้นเรียนเดียวกันนั้น มีความแตกต่างกันอย่างไร เพราะเป็นเรื่องที่ผู้จัดชั้นเรียนจะต้องคำนึงถึง ถ้านักเรียนในชั้นเรียนเดียวกันมีความสามารถในการเรียนแตกต่างกันมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็จะไม่ดีเท่าที่ควร แต่ในกรณีที่ไม่สามารถจะเลี้ยงการจัดชั้นเรียนเป็นห้องเรียนใหญ่ และมีนักเรียนเป็นจำนวนมากได้ ครูอาจจะจัดชั้นเรียนนั้นโดยแบ่งออกเป็นกลุ่มเล็ก ซึ่งในแต่ละกลุ่มเล็กนั้นจะมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถในระดับเดียวกัน ดังที่ สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน (2522: 9) กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนไว้ว่า การจัดชั้นเรียนเพื่อทำการสอนให้เหมาะสมตามลักษณะของแต่ละบุคคลอย่างหนึ่งคือ การสอนแบบแบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ซึ่งอาจแบ่งตามระดับความสามารถในรายวิชาต่าง ๆ ของนักเรียน แบ่งกลุ่มตามความสนใจในบางวิชา หรือแบ่งกลุ่มตามวิธีการเรียนของนักเรียน เช่น บางคนต้องการเรียนด้วยตนเอง การอ่านคนเดียว บางคนต้องอาศัยผู้ใหญ่หรือครูแนะนำดูแลมอบหมายงานให้อย่างใกล้ชิด การแบ่งกลุ่มแบบนี้เพื่อให้ครูได้มีเวลาให้ความเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล ได้ทั่วถึง และเพื่อชดเชยความแตกต่างระหว่างนักเรียนกลุ่มใหญ่ให้ลดลง

จะเห็นได้ว่าการจัดชั้นเรียนนั้นมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนของนักเรียน การจัดชั้นเรียนที่เหมาะสมก็จะช่วยให้ประสิทธิภาพในการเรียนดีขึ้น ในกระบวนการเรียนการสอนควรที่จะคำนึงถึงรูปแบบในการจัดชั้นเรียนด้วย ดังที่ โรเบิร์ต คาลฟี และโรเจอร์ บราวน์ (Robert Calfee and Roger Brown 1979: 144) ได้กล่าวถึงการจัด

ชั้นเรียนว่า เรื่องสำคัญในการสอนของครู คือ การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน แผนการสอน การแบ่งนักเรียนเข้ากลุ่มเพื่อการสอน สำหรับการแบ่งนักเรียนเข้าชั้นหรือกลุ่มนั้น ทำให้สองลักษณะคือ การแบ่งนักเรียนระหว่างชั้นและภายในชั้น ถ้าการจัดชั้นเรียนทำได้เหมาะสมแล้ว การเรียนรู้ก็ย่อมดีด้วย แม้การจัดชั้นเรียนเป็นสิ่งสำคัญ แต่กระบวนการเรียนการสอนของประเทศไทยในปัจจุบันก็ยังไม่ให้ความสำคัญของการจัดชั้นเรียนเท่าที่ควร ส่วนใหญ่ครูจะสอนนักเรียนตามวิธีที่เคยสอน คือ สอนแบบยึดครูเป็นศูนย์กลาง นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ซักถามและอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในชั้นเรียนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับที่ สนิท ไกรสินธุ์ (2516: 32) ได้กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนของโรงเรียนในประเทศไทยปัจจุบันนี้ สภาพห้องเรียนมักจะจัดโต๊ะนักเรียนเรียงกันเป็นแถว ๆ หันหน้าไปทางกระดานดำ ครูเป็นฝ่ายพูดหรือคุมกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ทางหน้าห้อง เพื่อให้เด็กฟัง พูด ทำแบบฝึกหัด หรือกิจกรรมใด ๆ อย่างเดียวกัน และพร้อมกันไปทุกคน โดยไม่คำนึงถึงว่านักเรียนในชั้นเรียนนั้นมีความสามารถในการเรียนเท่ากันหรือไม่ และยังคงเสนอแนะวิธีการจัดชั้นเรียนที่คำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน โดยการจัดชั้นเรียนแบบแบ่งกลุ่มตามความสามารถ

นอกจากนี้ คม ทองพูล (2527: 21) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรคำนึงในการจัดชั้นเรียนว่า การที่โรงเรียนจะจัดชั้นเรียนชั้นหนึ่ง ๆ เป็นที่ห้องนั้น ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนและขนาดห้องเรียน โดยคำนึงถึงเนื้อที่ของห้องเรียนให้พอเหมาะกับจำนวนนักเรียน เพื่อที่จะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ ได้สะดวก โดยเฉพาะการเรียนในระบบกลุ่มซึ่งต้องเน้นเป็นพิเศษ ห้องเรียนจึงไม่ควรมีย่านนักเรียนมากหรือน้อยจนเกินไป

การจัดชั้นเรียน นอกจากจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว สำหรับการจัดชั้นเรียนในแต่ละรายวิชาที่มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของวิชา เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ จัดให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มย่อยเพื่อสะดวกในการทดลองทางวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษามีการจัดชั้นเรียนเป็นรูปร่างกลมเพื่อสะดวกในการที่นักเรียนจะอภิปรายร่วมกัน วิชาภาษาอังกฤษจัดชั้นเรียนในห้องปฏิบัติการทางภาษา เพื่อที่นักเรียนจะได้รับการฝึกภาษาที่ถูกต้อง วิชาคณิตศาสตร์จัดชั้นเรียนให้ห้ครูเป็นผู้สอนที่หน้าชั้นเรียน

และนักเรียนเป็นผู้ฟัง สำหรับการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนหรือการจัดชั้นเรียนในวิชาภาษาไทยก็จัดได้หลายรูปแบบ ดังที่ ศรีสุภา จริยากุล (2525: 14 - 17) ได้กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนในวิชาภาษาไทยนั้น ทำให้หลายวิธี เช่นการจัดชั้นเรียนที่มีครูเป็นผู้สอน การจัดชั้นเรียนที่นักเรียนเรียนด้วยตนเองจากสื่อประเภทเทปเรียนแบบโปรแกรม ชุดการสอน โทรทัศน์เพื่อการศึกษา การจัดชั้นเรียนเป็นรูปร่างกลมหรือเกือกม้า เพื่อจัดกลุ่มอภิปราย การจัดชั้นเรียนให้นักเรียนได้เรียนอย่างอิสระในห้องสมุด เรียนแบบรายบุคคล การจัดชั้นเรียนที่จัดประสบการณ์จำลองในห้องเรียนประเภทเกม บทบาทสมมติ การจัดชั้นเรียนที่จัดประสบการณ์นอกสถานที่ ได้แก่ จัดนักเรียนไปทัศนศึกษาชมพิพิธภัณฑ์ สถานแห่งชาติ และการจัดชั้นเรียนที่จัดกิจกรรมพิเศษ เช่น จัดชั้นเรียนในห้องปฏิบัติการทางภาษา จัดชั้นเรียนเป็นกลุ่มสัมพันธ์เพื่อแบ่งกลุ่มทำงาน

จะเห็นได้ว่า การจัดชั้นเรียนนั้นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี การจัดชั้นเรียนนั้นต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ เช่น ความเหมาะสมกับรายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอน เวลา ขนาดของห้องเรียน จำนวนนักเรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการจัดชั้นเรียนสำหรับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ก็ต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จากรูปแบบของการจัดชั้นเรียน และสิ่งที่ควรคำนึงถึงได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การจัดชั้นเรียนในวิชาภาษาไทยอาจทำได้โดยการจัดชั้นเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น การจัดชั้นเรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถ และการจัดชั้นเรียนด้วยการเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งจะได้อีกกล่าวถึงการจัดชั้นเรียนในแต่ละรูปแบบต่อไป

การเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น

การจัดชั้นเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่จะจัดชั้นเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น นักเรียนในแต่ละชั้นเรียนมีความสามารถคล่องกันไปทั้งเก่ง และอ่อน หรืออาจจะแยกความสามารถของนักเรียนในแต่ละชั้น โดยที่ครูผู้สอนจะใช้วิธีบรรยาย อธิบาย แสดงเหตุผล หรือใช้วิธีการบรรยายประกอบสื่อการสอนต่าง ๆ การจัดชั้นเรียนในรูปแบบนี้อาจจะเนื่องมาจากเป็นวิธีที่ง่าย และสะดวกกับสภาพความพร้อมในด้านต่าง ๆ

ของโรงเรียน ครูผู้สอน และตัวนักเรียน สำหรับในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย นั้น ครูภาษาไทยส่วนใหญ่ก็ยังใช้รูปแบบของการจัดชั้นเรียนแบบเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้นและละ ความสามารถของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสภาพห้องเรียนในสถานต่าง ๆ ไม่เอื้ออำนวยให้จัดชั้นเรียนในรูปแบบอื่นได้หลายรูปแบบ และในการจัดชั้นเรียนในรูปแบบอื่นอาจ จะทำให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามกำหนดเวลาในแผนการสอน ซึ่งเป็นภาระของครูที่จะต้องสอนนักเรียนไปตามกำหนดเวลาทุกชั้นเรียน สอดคล้องกับข้อสรุปสาเหตุที่ของจัดชั้นเรียนเป็นแบบคณะของ ชาลลอตเทิล เอปสไตน์ (Charlotte Epstein 1979: 66) ไทกล่าวถึงเหตุที่ของจัดชั้นเรียนเป็นแบบคณะ และเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้นว่า เกิดจากเนื้อหาที่จะสอนมีมากกลัวว่าจะสอนไม่ทัน และต้องการสอนให้เนื้อหาจบก่อนที่จะปิดภาคเรียน นอกจากนี้ โรเบิร์ต คาลฟี และ โรเจอร์ บราวน์ (Robert Calfee and Roger Brown 1979: 151) ไทกล่าวถึงการจัดชั้นเรียนแบบคณะความสามารถ แล้วเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ว่า นักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนลักษณะนี้จะมีโอกาสที่จะเรียนจากกันและกัน นักเรียนที่มีความสามารถต่ำมีโอกาสที่จะก้าวไปข้างหน้าถ้าครูสามารถทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และความต้องการที่จะเรียนได้

การจัดชั้นเรียนแบบเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น มีครูเป็นศูนย์กลาง บรรยายประกอบสื่อให้นักเรียนฟังนั้น แม้จะเป็นการจัดชั้นเรียนที่นิยมกันมากก็ตาม การจัดชั้นเรียนในรูปแบบนี้ก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังที่ คม ทองพล (2527: 21-22) กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนแบบเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้นว่า ส่วนใหญ่จะจัดให้นักเรียนชาย และหญิง ทั้งเก่งและอ่อนคละกันอยู่ในห้องเรียน อีกลักษณะหนึ่งคือจัดให้เด็กเก่งเรียนห้องหนึ่ง เด็กอ่อนเรียนอีกห้องหนึ่ง การจัดชั้นเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้นทั้ง 2 แบบนี้ มีทั้งข้อดีและข้อเสีย คือ การจัดชั้นเรียนให้นักเรียนทั้งเก่งและอ่อนคละอยู่ในห้องนั้น เป็นการการจัดชั้นเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปกติในสังคม ซึ่งจะมีทั้งคนเก่งและไม่เก่งปะปนกัน นักเรียนจะได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน รู้จักการช่วยเหลือกัน เมื่อนักเรียนโตขึ้นจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ครูแต่ละห้องได้รับการที่ของสอนนักเรียนเก่งและอ่อนโดยเท่าเทียมกัน ส่วนข้อเสียของการจัดชั้นเรียนแบบนี้คือ นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ช้าเร็วต่างกันมาก ทำให้ครูผู้สอนลำบากใจ เพราะถ้าสอนเร่งเกินไป นักเรียนอ่อนจะตามไม่ทัน แต่ถ้าสอนไปช้า ๆ นักเรียนเก่งจะเกิดความเบื่อหน่าย

นักเรียนที่เรียนเก่งและอ่อน ไม่ได้เรียนไปตามระดับความสามารถ เพราะส่วนใหญ่ ครูจะสอนโดยยึดนักเรียนที่เรียนระดับปานกลางเป็นเกณฑ์ ส่วนการจัดชั้นเรียนแบบ แยกห้องนักเรียนเก่งและอ่อนนั้น มีข้อดีคือ นักเรียนจะมีความสามารถในการเรียนรู้ ใกล้เคียงกัน สะดวกต่อการสอนของครู นักเรียนได้เรียนไปตามระดับความสามารถ กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนเก่งซึ่งเรียนรู้ได้เร็ว ครูสามารถเพิ่มเติมเนื้อหาให้ละเอียด ลึกซึ้ง นักเรียนที่เรียนอ่อนครูก็สอนไปตามระดับความสามารถของนักเรียน ส่วนข้อเสีย คือ เป็นการจัดชั้นเรียนที่ขัดกับสภาพปกติในสังคม เมื่อนักเรียนโตขึ้นอาจไม่สามารถ ปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้ ครูที่สอนห้องนักเรียนเรียนอ่อนจะรู้สึกเห็นคเห็น้อย และเกิดความเบื่อหน่าย เพราะนักเรียนเรียนอ่อนเข้าใจบทเรียนได้ช้า นอกจากจะไ้ ครูที่มีความสามารถในการสอน และอดทนเป็นพิเศษ นักเรียนที่เรียนเก่งอาจเกิดความรู้สึก ทะนงตน นักเรียนที่เรียนอ่อนอาจเกิดความรู้สึกมีปมค้อย และขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพราะไม่ได้เห็นแบบอย่างของการขยันเรียนจากนักเรียนที่เรียนเก่ง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การจัดชั้นเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้นนั้น มีทั้งข้อดี และข้อเสีย แต่ก็ยังเป็นรูปแบบของการจัดชั้นเรียนที่ยังนิยมใช้ในแต่ละรายวิชา การจัด ชั้นเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้นนั้น ส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของ ผู้เรียน นักเรียนจะเรียนไปพร้อมกันทั้งชั้น สำหรับการจัดชั้นเรียนที่คำนึงถึงความแตก ต่างระหว่างบุคคลที่จะสามารถจัดได้ในวิชาภาษาไทย และวิชาอื่น ๆ ก็คือ การจัดชั้น เรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถ ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

การเรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถ

การจัดชั้นเรียนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากจะจัดเป็น กลุ่มใหญ่ทั้งชั้นแบบแยกนักเรียนที่เรียนเก่งและอ่อนแล้ว ยังจะสามารถจัดในชั้นเรียนปกติ ได้ โดยแบ่งนักเรียนภายในชั้นเรียนตามความสามารถของนักเรียน แต่การจัดชั้นเรียน ในรูปแบบนี้ยังไม่ค่อยปรากฏว่ามีผู้ใช้ อาจจะเป็นเนื่องมาจากครูผู้สอนต้องรับภาระหนักที่จะ ต้องคอยดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำนักเรียนในกลุ่มอ่อน ในการแบ่งนักเรียนในชั้นเป็น กลุ่มตามความสามารถนั้นทำได้หลายวิธี ดังที่ สนิท ไกรสินธุ์ (2516: 32) กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถว่าเป็นการจัดชั้นเรียนที่คำนึงถึงความ

แตกต่างกันระหว่างบุคคล โดยการแบ่งนักเรียนในชั้นเรียนเป็นสองหรือสามกลุ่มก็ได้ คือ กลุ่มเก่ง กลุ่มอ่อน หรือ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน ซึ่งการแบ่งกลุ่มนี้ ครูอาจจะแบ่งจากผลการสอบ หรือสังเกตจากการเรียนของนักเรียน การจัดชั้นเรียน แบบแบ่งกลุ่มตามความสามารถนี้ นักเรียนเก่งจะได้เรียนตามความสามารถของตน นักเรียนที่เรียนอ่อนก็จะได้เรียนตามความสามารถของตน ไม่ต้องเร่งเรียนให้ทันคนเก่ง เป็นการจัดชั้นเรียนที่ส่งเสริมความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ส่งเสริม ความสามัคคี ส่งเสริมความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง การเรียนเป็นกลุ่มตาม ความสามารถนี้ โดยปกติจะจัดในวิชาภาษาไทย และวิชาคณิตศาสตร์ เท่านั้น การแบ่ง กลุ่มตามความสามารถนี้ ส่วนใหญ่จะแบ่งกลุ่มจากผลการสอบ หรือสังเกตจากการ เรียนของนักเรียนเป็นเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสนับสนุนของ อูทัย เพชรช่วย (2530: 16-17) ที่กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถว่า การจัดกลุ่ม ตามความสามารถ (Ability Grouping) จัดโดยการแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน สำหรับเกณฑ์ในการแบ่งอาจจะ ดูจากผลการสอบ หรือสังเกตจากผลการเรียน นักเรียนแต่ละกลุ่มไม่จำเป็นต้องเท่ากัน เมื่อดำเนินการสอนนักเรียนทุกคนจะได้เรียนตามความสามารถ ได้แข่งขันกันเรียน ครูผู้สอนก็สะดวกในการเตรียมการสอน สามารถสอนได้รวดเร็ว เพราะกลุ่มนักเรียน เล็กกลง และนักเรียนของแต่ละกลุ่มมีความสามารถใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังได้สรุป ว่า การสอนโดยการจัดกลุ่มตามความสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กว่าที่การสอนตามปกติ

นอกจากนี้ โรเบิร์ต อี สลาบิน และแนนซี แอล คาร์เวท (Robert E. Slavin and Nancy L. Karweit 1985: 354) ได้กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนให้ นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถโดยแบ่งนักเรียน ซึ่งมีความสามารถสูง ประมาณ 60 % และ มีความสามารถต่ำ ประมาณ 40 % และในการเรียนการสอนเนวนานักเรียน ควรจะทำงานในชั้นเรียนให้มากที่สุด ครูจะคอยช่วยเหลืออธิบายกลุ่มที่มีความสามารถต่ำ เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจ หรือมีปัญหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทันกลุ่มที่มีความสามารถสูง การจัดชั้นเรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถนอกจากจะไขคะแนนจากการสอบในการแบ่ง กลุ่มแล้ว การแบ่งกลุ่มตามความสามารถยังทำได้อีกหลายวิธี ดังที่ โรเบิร์ต คาล พี

และ โรเจอร์ บราวน์ (Robert Calfee and Roger Brown (1979: 151) ได้กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถ ในโรงเรียนมัธยมในสหรัฐอเมริกา ว่า มีการจัดกลุ่มเรียนตามความสามารถโดยทำการทดสอบผลการเรียนที่ผ่านมา หรือผลการตัดสินของครู โดยจะแยกนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มความสามารถสูง และกลุ่มความสามารถต่ำ โดยจะให้กลุ่มที่มีความสามารถสูงอยู่ในชั้นเรียนที่เตรียมเข้าสู่มหาวิทยาลัย ส่วนกลุ่มที่มีความสามารถต่ำก็จะจัดให้อยู่ในชั้นเรียนที่เน้นทางด้านอาชีพศึกษา และการจัดกลุ่มอาจจัดโดยยึดอุปนิสัยของครูและนักเรียน จัดกลุ่มนักเรียนที่สนใจงานแบบเดียวกัน และจัดกลุ่มนักเรียนที่มาจากฐานะครอบครัวคล้ายกัน การจัดกลุ่มให้เรียนตามความสามารถนี้ ถ้าจัดนักเรียนในกลุ่มให้มีความสามารถระดับเดียวกัน จะทำให้ครูสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น

สิ่งที่ครูต้องคำนึงถึงในการแบ่งกลุ่มตามความสามารถนั้น นอกจากคะแนนของนักเรียนแล้ว ยังมีสิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีก เช่น พื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะเรียน ประสบการณ์ของผู้เรียน นักเรียนในกลุ่มที่มีความสามารถเหมือนกันอาจจะมีความรู้ต่าง ๆ กันที่กล่าวมาแล้วแตกต่างกัน ซึ่ง อลงกร จันทรรมย์ (2526: 36) ได้กล่าวถึงการเรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถว่า สิ่งที่ควรคำนึงถึงเพิ่มเติมจากความสามารถอีก คือ ประสบการณ์เดิม สติปัญญา อายุ วุฒิภาวะ และเนื้อหาวิชาที่จะนำมาสอน เพื่อจะได้เลือกเนื้อหา อุปกรณ์ วัสดุการสอน วิธีสอน และกิจกรรมให้สอดคล้องกัน โดยคำนึงถึงสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการจัดโอกาสให้ได้รวมกิจกรรมการเรียนการสอน และเน้นการลงมือทำด้วยตนเอง มีการตอบสนองโดยทันทีที่ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จ แต่ตามที่เป็นจริงแล้ว การเรียนเป็นกลุ่มในห้องย่อมไม่สามารถจัดโอกาสของการเรียนรู้ให้แก่กันอย่างทัดเทียมกัน ทั้งนี้เพราะมีความแตกต่างในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และครูไม่สามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมทุกคนได้ ดังนั้น การสอนเป็นกลุ่มตามความสามารถในห้องเรียน จะต้องเสริมด้วยการช่วยเหลือเป็นรายบุคคล

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นการจัดชั้นเรียนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดชั้นเรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถ ในการสอนของครูนั้น เน้นการทำงานในชั้นเรียน และยังช่วยเหลือให้นักเรียนที่มีความสามารถต่ำ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่นักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถสูง ปกติแล้ว การจัดชั้นเรียนมักจัดสำหรับการเรียนวิชาภาษาไทย และวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับวิชา

ภาษาไทยนั้น นักเรียนในกลุ่มที่มีความสามารถสูง จะได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำ และฝึกทักษะทางภาษาแก่นักเรียนในกลุ่มที่มีความสามารถต่ำ นอกจากการจัดชั้นเรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถแล้ว ยังมีการจัดชั้นเรียนอีกลักษณะหนึ่ง ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คือ การจัดชั้นเรียนที่ใหญ่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ดังจะได้อธิบายต่อไป

การเรียนด้วยตนเอง

การเรียนด้วยตนเองนี้ เป็นการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการศึกษาคนเดียว เอกสารต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น การเรียนภาษาอังกฤษจากแถบบันทึกเสียง ประกอบเอกสาร การเรียนจากภาพยนตร์โทรทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สำหรับการเรียนด้วยตนเองในชั้นเรียนนั้น อาจจะเรียนจากการคนเดียวด้วยตนเองในห้องสมุด การเรียนด้วยตนเองในห้องปฏิบัติการทางภาษา การเรียนด้วยตนเองเป็นวิธีการเรียนที่น่าสนใจวิธีหนึ่ง ผู้เรียนจะเรียนได้ตามความสามารถของตนเอง มีอิสระในเรื่องของเวลา และสถานที่

สำหรับการเรียนด้วยตนเองนั้น เชื้อน เลือคำ (2521: 16-23) ได้กล่าวถึงการเรียนด้วยตนเองว่าเป็นการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ด้วยตนเองตามลำพัง คือให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ หรือเกิดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมการเรียนเป็นรายบุคคลตามความสนใจ และความสามารถ ซึ่งเป็นการจัดชั้นเรียนที่มีประโยชน์ คือวิธีเรียนด้วยตนเองยังเป็นวิธีใหม่ที่ให้อิสระกับผู้เรียนมากในเรื่องของเวลาเรียน และสถานที่ ทำให้ผู้เรียนยังตื่นตัวและกระตือรือร้น เพราะไม่รู้สึกว่าถูกบังคับบังคับให้เรียน และเกิดความพอใจในสภาพการเรียนที่แตกต่างจากเดิม วิธีการเรียนด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนดีขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเริ่มแรกอาจรู้สึกว่าการหาคำให้เรียนเอง จึงจำเป็นต้องพัฒนาความรับผิดชอบ ตลอดจนถึงฝึกหัดการตัดสินใจด้วยตนเอง รู้จักคิดและค้นคว้ามากขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะของผู้เรียนที่พึงปรารถนาในสังคมไทยปัจจุบัน การที่ต้องมีการติดตามผลการเรียนจากผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้เรียนต้องเตรียมตัวพร้อมอยู่เสมอ จนในที่สุดก็ไม่ตื่นตัวในการทำข้อสอบ และมีความพยายามมากขึ้นเมื่อทราบผลว่าตนเองได้รับคะแนนน้อยกว่าผู้อื่น ในขณะเดียวกันถ้าหากผู้เรียนได้รับผลการเรียนดีขึ้นก็จะรู้สึกภูมิใจ ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง

สามารถใช้วิธีการเรียนตามลักษณะเฉพาะของตนเอง เหมือนกับโคทมูเทเวลาให้กับการเรียนแต่ละบทอย่างจริงจัง ในขณะที่ผู้เรียนเข้าชั้นเรียนต้องเข้าเรียนด้วยวิธีสอนตามลักษณะเฉพาะของผู้สอนแต่ละคน ซึ่งอาจจะแตกต่างจากลักษณะการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนด้วย ซึ่งอาจรู้สึกสูญเสียเวลาไปมากโดยไม่จำเป็น บางครั้งรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียนแบบเก่า ๆ ซึ่งมีข้อดีอยู่แค่เพียงรู้สึกอบอุ่น เพราะการทักเตือนของผู้สอน

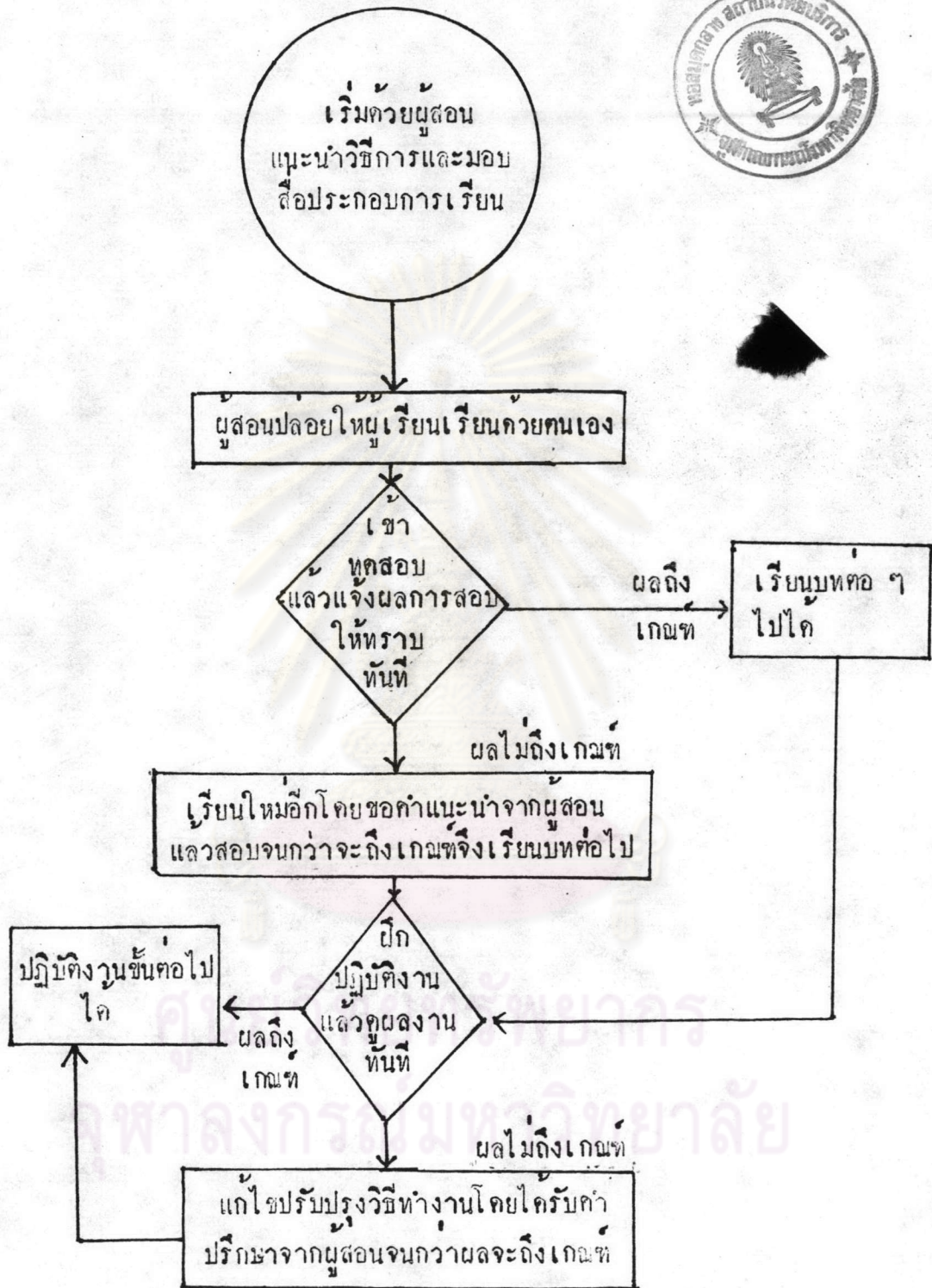
นอกจากนี้ เพ็ญสุข ภูตระกูล (2528: 17) ได้กล่าวถึงการเรียนด้วยตนเองว่าเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์ในการเรียนรู้ ตลอดจนถึงวิธีการบรรลุถึงจุดประสงค์เหล่านั้นด้วยตนเอง กิจกรรมที่จัดขึ้นมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ครูจะเป็นเพียงผู้แนะนำ และผู้จัดเตรียมอุปกรณ์ ตลอดจนสถานที่ศึกษาค้นคว้าไว้ให้พร้อม การที่นักเรียนได้เรียนและทำงานที่ใจรัก ทำให้เกิดแรงกระตุ้นในการเรียน นักเรียนจะค่อย ๆ พัฒนาการปรับปรุงแก้ไขตนเอง สามารถศึกษาค้นคว้า และเรียนด้วยตนเองได้ในที่สุด ในการเรียนด้วยตนเองนั้นไม่ได้จำกัดว่าผู้ที่เรียนด้วยตนเองนั้นจะต้องมีความสามารถในระดับใด ไม่ว่าจะเป็นบุคคลใดก็สามารถเรียนด้วยตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ทักษิณา ศิริพจนกุล (2522: 13 - 14) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนั้น ไม่จำเป็นว่าจะใช้ได้เฉพาะกับนักเรียนที่เก่งมากเท่านั้น เพราะมนุษย์ทุกคนต้องการความสำเร็จ และถ้าครูเชื่อแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ว่า แรงกระตุ้นภายในอันเกิดจากการได้ทำงานตามที่ตนรัก หรือสนใจ ย่อมมีประสิทธิภาพมากกว่าแรงกระตุ้นภายนอก เช่นการให้รางวัล หรือการลงโทษ ดังนั้น ครูย่อมช่วยเหลือให้นักเรียนทุกคนศึกษาค้นคว้า และประสบผลสำเร็จในการเรียนได้ อย่างไรก็ตาม ในระหว่างที่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนั้น ไม่ว่าจะเป็กระตือรือร้นหรือยาก ครูควรจะให้ความช่วยเหลือ คอยให้คำแนะนำ ตลอดจนติดตามผลงานของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ การเรียนด้วยตนเองนั้น มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง มีความคิดอิสระ มีความรับผิดชอบ และให้ผู้เรียนได้เห็นพัฒนาการทางด้านการเรียนด้วยตนเอง

สำหรับวิธีการเรียนด้วยตนเองนั้น อาจจะเป็นแนวทางในการจัดชั้นเรียนในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นการลดภาระของครู เพียงแต่ครูจะต้องมีการเตรียมสื่อต่างๆ ที่จะให้นักเรียนใช้ในการเรียนให้พร้อม ผู้เรียนก็ควรจะได้ศึกษาถึงลักษณะการเรียน

ด้วตนเอง ซึ่ง จันทรฉาย เคมียาคาร (2526: 16-20) ได้กล่าวถึงการจัดชั้น
 เรียนโดยให้นักเรียนเรียนด้วตนเอง และลักษณะของการเรียนด้วตนเองว่า การ
 จัดชั้นเรียนโดยให้นักเรียนเรียนด้วตนเอง เป็นโปรแกรมการเรียนสำหรับแต่ละหลักสูตร
 ซึ่งกระบวนการเรียนจะเป็นไปตามลักษณะการเรียนของผู้เรียนเอง โดยให้ผู้เรียนก้าว
 ไปด้วตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา หงจะต้องติดตามความก้าวหน้าในการเรียน
 ของผู้เรียนเสมอ เป็นการจัดชั้นเรียนที่ต้องการให้บรรยากาศในการเรียนเป็นไปเพื่อ
 ผู้เรียนและผู้สอนมีเสรีภาพในการเรียนการสอนโดยกว้างขวาง เป็นการเรียนที่ผู้สอนมี
 ความเชื่อถือนในเอกัตภาพของผู้เรียนทุกคน และมีความเชื่อว่าผู้เรียนจะต้องเกิดการ
 เรียนรู้จากการพัฒนาความคิด โดยเฉพาะถ้าให้ออกาสแก่ผู้เรียน ด้รับผิดชอบกับการ
 ทำงานของตนเองมากกว่าที่ผู้สอนจะเป็นผู้ออกคำสั่ง หงยังเน้นการเรียนไม่ใช่การสอน
 ซึ่งการเรียนด้วตนเองนี้จะมีผลทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเอง เรียนด้วตนเอง
 อกางมีความคิดอิสระ มีจุดมุ่งหมายในการเรียน และทำให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง มี
 หัตศคติที่ตือต่อการเรียน สำหรับลักษณะการเรียนด้วตนเอง จะมีการจัดระบบคังแผนภูมิ
 ต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 1 แสดงการจัดระบบการเรียนด้วยตนเอง

การเรียนด้วยตนเองที่มีผู้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น เป็นการจัดชั้นเรียนที่ให้ผู้เรียน
ได้เรียนไปตามความสามารถ และมีอิสระในการคิด ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง
มากยิ่งขึ้น แต่ในการที่นักเรียนเรียนด้วยตนเองเพียงลำพังนั้น อาจจะทำให้เกิดปัญหา
บางประการในขณะที่เรียน ที่จะเป็นผลให้การเรียนด้วยตนเองมีประสิทธิภาพที่ไม่ดีนัก
เพราะขาดที่ปรึกษาในการซักถามปัญหา ดังนั้นในการจัดชั้นเรียนให้นักเรียนเรียนด้วย
ตนเองนี้ อาจจัดได้โดยการให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่ม ซึ่งในกลุ่มนี้จัด
นักเรียนโดยละความสามารถ เมื่อนักเรียนในแต่ละกลุ่มเรียนด้วยตนเองจากสื่อการสอน
ต่าง ๆ แล้ว ถ้าไม่เข้าใจ นักเรียนจะมีโอกาสปรึกษาเพื่อนภายในกลุ่มได้ ก็จะได้
กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนแบบเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อย ดังนี้

การเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อย

การจัดชั้นเรียนแบบการเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อยนี้ เป็นวิธีการจัดชั้น
เรียนที่ได้อาศัยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และความแตกต่างระหว่างบุคคลเข้ารวมกัน ใน
การเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อยนี้ ผกา สัตยธรรม (2522: 8) ได้กล่าวถึงการ
เรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มในลักษณะของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ว่า เป็นกระบวนการที่ใช้
กลุ่มในการแก้ปัญหา หรือกระทำการหนึ่งสิ่งใดร่วมกันเพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผู้เรียนจะเป็น
ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และใช้วิถีวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งเกิด
ขึ้นในขณะที่เรียน เป็นกระบวนการสำคัญของการเรียนรู้ซึ่งการวิเคราะห์นั้นจะนำไปสู่สภาพ
การณ์ที่เป็นจริงในชีวิตประจำวันเป็นส่วนใหญ่ สำหรับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นี้มีประโยชน์
คือ ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและ
กัน ได้เรียนรู้สภาพอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในกลุ่ม เมื่อได้แนวคิดต่าง ๆ ก็นำไป
ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และนำไปใช้เพื่อปรับปรุงตนเองให้มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่าง
เป็นสุข ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเอง มีความเข้าใจรู้จักตนเองและเข้าใจ
ผู้อื่นได้ดีขึ้น ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง และจะได้เกี่ยวข้องกับบุคคล
อื่นที่ร่วมงาน ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

สำหรับการจัดชั้นเรียนแบบให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองด้วยสื่อชนิดต่าง ๆ นั้น
อาจจะประสบปัญหาในขณะที่นักเรียนคิดค้นคว้าหาเหตุผล ครูอาจจะนำระบบของกลุ่มสัมพันธ์

เข้ามาช่วย โดยการจัดให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อย เมื่อนักเรียนมีข้อสงสัย
 ในบทเรียนของตนเองก็จะซักถามหรือปรึกษาหารือกับเพื่อนในกลุ่มได้ ดังที่ โรเบิร์ต อี
 สลาวิน และ แนซซี แอล คาร์เวท (Robert E. Slavin and Nancy L. Karweit
 1985: 353) ได้กล่าวถึงการเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มว่า เป็นการจัดชั้นเรียนที่มีผล
 สืบเนื่องมาจากการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจาก
 เมื่อมีปัญหาแล้วไม่มีที่ปรึกษา หรือผู้ให้คำแนะนำ จากการวิจัยค้นพบว่า ควรจัดให้นักเรียน
 เรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 - 5 คน ซึ่งแต่ละกลุ่มมีความสามารถพอ ๆ กัน
 เมื่อมีปัญหาในการเรียน นักเรียนกลุ่มนั้นก็สามารถปรึกษาและช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายใน
 กลุ่มของตนได้ การเรียนรวมกันเป็นกลุ่มนั้น จะเป็นการเรียนรวมกันในกลุ่มใหญ่หรือการ
 เรียนรวมกันในกลุ่มย่อยก็ตาม เป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนได้เรียนและทำงานร่วมกัน
 อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ อัญชลี ศรีธัญศาสตร์ (2525: 15) ได้กล่าวถึงการ
 แบ่งกลุ่มนักเรียนนั้น เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
 ทุกคนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นของตน
 ต่อกลุ่ม มีโอกาสอธิบายแนวความคิด และแถลงปัญหาของตนได้อย่างมีอิสระ สำหรับใน
 ชั้นเรียนนั้น อาจจะมีการแบ่งกลุ่มในหลายรูปแบบซึ่งก็ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของครูว่าต้องการ
 จัดกระบวนการเรียนการสอนในแนวใด สอดคล้องกับข้อสรุปของ ประเทิน มหาจันทร์
 (2507: 17-18) ที่ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการแบ่งกลุ่มนักเรียนว่า ในการจัดแบ่ง
 นักเรียน จะจัดอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายของครูว่าต้องการจัดกลุ่มนักเรียนใน
 ลักษณะใด เพื่อประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน และยังได้กล่าวถึงการแบ่งนักเรียน
 เป็นกลุ่มย่อยว่า เป็นแนวทางในการเรียนการสอนที่ได้ผลที่สุดแนวทางหนึ่ง ซึ่งตรงกับข้อ
 สนับสนุนของ สุมิตร คุพานุกร (2518: 151) ที่ได้กล่าวสนับสนุนการเรียนในกลุ่มย่อย
 ว่า เป็นการเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักทำงานด้วยกันเป็นกลุ่ม ฝึกทักษะในการทำ
 งานร่วมกัน การแสดงความคิดเห็น และการอภิปรายหาข้อยุติทางสติปัญญาาร่วมกัน

การเรียนด้วยตนเองนั้น เป็นการเรียนในอีกรูปแบบหนึ่งที่นักเรียนได้เรียนไป
 ตามความสามารถ มีอิสระในการคิด มีความมั่นใจในตนเอง แต่ในกรณีที่นักเรียนเรียน
 ด้วยตนเองแล้วเกิดปัญหามางประการในขณะที่เรียน นักเรียนก็จะขาดที่ปรึกษา ผลการ
 เรียนจะไม่ดีเท่าที่ควร จากข้อความข้างต้นได้สนับสนุนกระบวนการเรียนการสอนที่อาศัย

การแบ่งกลุ่มนักเรียน การเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อยในลักษณะของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ว่าเป็นการจัดชั้นเรียนที่ดี ควรจะได้นำมาใช้ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่เกี่ยวข้อง การฝึกทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ส่วนใหญ่ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย จะมีเวลาในการฝึกทักษะต่าง ๆ น้อย ถ้าต้องการฝึกทักษะเหล่านั้นอย่างจริงจังแล้ว นักเรียนจะต้องช่วยเหลือตัวของนักเรียนเองให้มากที่สุด ซึ่งครูอาจจัดชั้นเรียนให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อย นักเรียนจะได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน นอกเหนือจากการฝึกทักษะกับครู สำหรับการเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อยนั้น สื่อการเรียนการสอนควรจะมีลักษณะที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามขั้นตอน และสามารถหาข้อสรุปได้จากทวเรียน สื่อการเรียนที่จะใช้สำหรับการเรียนด้วยตนเองนั้นมีหลายชนิด เช่น ชุดการเรียนการสอนรายบุคคล ก็ถือว่าเป็นสื่อการเรียนที่น่าสนใจ ควรจะนำมาใช้ประกอบการเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

ชุดการเรียนการสอน

คำว่า "ชุดการเรียนการสอน" นั้น บางคนก็เรียกว่า "ชุดการสอน" ซึ่งความหมายก็เหมือนกัน สุนันท์ บัทมาคม (2518: 1) ได้กล่าวถึงชุดการสอนว่าเป็นสิ่งที่เกิดใหม่ในระบบการศึกษาแผนใหม่ มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันหลายชื่อในภาษาอังกฤษ เช่น Instructional Package หรือ Pack ซึ่งหมายถึงชุดของอุปกรณ์ และวัสดุต่าง ๆ ที่ประกอบกันขึ้นเพื่อใช้สอน อาจประกอบด้วยอุปกรณ์จำนวน 1 ชิ้น หรือมากกว่า 1 ชิ้นขึ้นไป เมื่อรวมกันแล้วจะได้เป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว และอุปกรณ์ในแต่ละชุดจะสำเร็จรูปในตัวของมันเอง นอกจากนี้ สมาน บุญตัน (2520: 1) ได้กล่าวถึงชุดการสอนว่า บางครั้งเรียกว่าชุดการเรียน หมายถึงนวัตกรรมที่ใช้สื่อการสอนคือ นำวัสดุอุปกรณ์และวิธีการในรูปของสื่อประสมที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย และหัวเรื่องมาช่วยเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้เรียนจะรับรู้และเข้าใจจากสิ่งที่จัดไว้เป็นชุดการสอนด้วยตนเองตามลำดับขั้น ซึ่งชุดการสอนหรือชุดการเรียนนิยมจัดไว้ในกล่องหรือซองเป็นหมวดหมู่ เรียกกันว่า "กล่องวิเศษ"

ประเภทของชุดการเรียนการสอนที่ใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนด้วยตนเองนั้น แบ่งได้หลายประเภท ดังที่ ยูจิน พิพิชกุล (2523: 332) จำแนกชุดการเรียนการสอนออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการเรียนการสอนสำหรับครู เป็นชุดการเรียนการสอนที่จัดไว้สำหรับครู โดยเฉพาะ ครูจะใช้เป็นคู่มือประกอบการสอน โดยมากใช้สอนนักเรียนกลุ่มใหญ่ หรือนักเรียนทั้งชั้น และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมบ้าง ทั้งนี้แล้วแต่ทลวิธีในการสอนของครู ส่วนมากครูเป็นผู้แสดงและมีบทบาทในการที่จะนำให้บทเรียนนั้นบรรลุเป้าหมาย
2. ชุดการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ หรือชุดการเรียนการสอนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง ชุดการเรียนการสอนนี้ประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัดหรือบัตรงาน และบัตรทดสอบ
3. ชุดการเรียนการสอนที่ใช้กับศูนย์การเรียน สำหรับชุดการเรียนการสอนที่ใช้กับศูนย์เรียนนั้น ใช้ชุดการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ นักเรียนแต่ละคนจะได้เลือกเรียนโดยอิสระ และเวียนไปตามศูนย์ต่าง ๆ จนครบศูนย์
4. ชุดการเรียนการสอนแบบผสม เป็นชุดการเรียนการสอนที่อาจจะให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองหรือครูใช้สอนก็ได้ เป็นชุดการเรียนการสอนที่จัดกิจกรรมไว้หลายอย่าง เพื่อให้ครูเลือกใช้ตามเหมาะสม

นอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525: 185-186) ได้แบ่งชุดการเรียนตามลักษณะการใช้ ดังนี้

1. ชุดการสอนสำหรับประกอบคำบรรยาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ชุดการสอนสำหรับครูใช้ คือ เป็นชุดการสอนสำหรับกำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนให้ครูใช้ประกอบคำบรรยาย เพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้ลดน้อยลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนมากยิ่งขึ้น ชุดการสอนนี้จะมีเนื้อหาเพียงหน่วยเดียว และใช้กับนักเรียนทั้งชั้น

2. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมแบบกลุ่ม ชุดการสอนนี้มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนได้ ประกอบกิจกรรมรวมกัน และอาจจัดการเรียนในรูปแบบของศูนย์การเรียน ชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มจะประกอบด้วยชุดการสอนย่อย ที่มีจำนวนเท่ากับศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์ มีสื่อการเรียนหรือบทเรียนครบชุด ตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น สื่อการเรียนอาจจะจัดในรูปแบบของการเรียนรายบุคคล หรือผู้เรียนทั้งศูนย์ใช้ร่วมกันก็ได้ ผู้เรียนจากชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มอาจจะต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มต้นเท่านั้น หลังจากเคยชินต่อวิธีการใช้แล้ว ผู้เรียนจะสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เอง ในขณะที่กิจกรรมการเรียนหากมีปัญหา ผู้เรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ เมื่อจบการเรียนแต่ละศูนย์แล้ว ผู้เรียนอาจจะสนใจการเรียนเสริมเพื่อเจาะลึกถึงที่เรียนรู้ได้อีก จากศูนย์สำรองที่ครูจัดเตรียมไว้ เพื่อเป็นการไม่เสียเวลาที่จะต้องรอคอยบุคคลอื่น

3. ชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่จัดระบบขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองตามลำดับขั้นความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อศึกษาจบแล้วจะทำการทดสอบประเมินผลความก้าวหน้า และศึกษาชุดอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหา ผู้เรียนจะปรึกษากันได้ระหว่างผู้เรียน และผู้สอนพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันทีในฐานะผู้ประสานงาน หรือผู้ชี้แนะแนวทางการเรียน ชุดการสอนแบบนี้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้อันสูงของแต่ละบุคคลให้พัฒนาการเรียนรู้อันสูงของตนเองไปจนถึงขีดความสามารถ โดยไม่ต้องเสียเวลารอคอยผู้อื่น ชุดการสอนนี้บางครั้งเรียกว่า บทเรียนโมดูล (Instructional Module)

องค์ประกอบของชุดการเรียนการสอน จะมีลักษณะคล้ายกัน ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525: 186-188) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนการสอนว่า มีองค์ประกอบดังนี้

1. หัวเรื่อง คือการแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วย แต่ละหน่วยแบ่งออกเป็นส่วนย่อย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดความคิดรวบยอดในการเรียนรู้

2. คู่มือการใช้ชุดการสอน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ใช้ชุดการสอน ช่วยให้การใช้ชุดการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คู่มือการใช้ชุดการสอนประกอบด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับใช้ชุดการสอน สิ่งที่จะต้องเตรียมก่อนสอน วิธีดำเนินกิจกรรมการเรียน การจัดชั้นเรียน แผนการสอน

3. วัสดุประกอบการเรียน อาจจะเป็นเอกสาร ตำรา รูปภาพ แผนภูมิ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ควรมีอย่างสมบูรณ์ในชุดการสอน

4. บัตรงาน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชุดการสอนแบบกลุ่ม หรือการจัดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียน มีส่วนสำคัญคือ ชื่อบัตร คำสั่งให้ผู้เรียนปฏิบัติอย่างไรบ้าง กิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของการเรียน

5. กิจกรรมสำรอง จำเป็นสำหรับชุดการสอนแบบกลุ่ม หรือการเรียนแบบศูนย์การเรียน กิจกรรมสำรองนี้เตรียมไว้สำหรับนักเรียนบางคนที่ทำกิจกรรมเสร็จก่อนคนอื่น จะได้มีกิจกรรมอย่างอื่นทำในขณะที่รอ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้อีก

6. ขนาดและรูปแบบของชุดการสอน ชุดการสอนที่ดีไม่ควรมีขนาดใหญ่ และเล็กเกินไป เพื่อความสะดวกในการใช้และความสวยงามในการเก็บรักษา

องค์ประกอบของชุดการเรียนการสอนที่กล่าวข้างต้นนั้น เป็นองค์ประกอบทั่วไปของชุดการเรียนการสอน ทั้งที่เป็นชุดการเรียนการสอนแบบกลุ่ม หรือที่เรียกว่าการเรียนแบบศูนย์การเรียน สำหรับชุดการเรียนการสอนรายบุคคล หรือชุดการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ เป็นชุดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง ส่วนประกอบของชุดการเรียนการสอนรายบุคคลนั้น ยุพิน พิพิธกุล (2523: 338-339) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบ ดังนี้

1. บัตรคำสั่ง จะชี้แจงรายละเอียดว่านักเรียนจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างไร
2. บัตรกิจกรรม เป็นบัตรที่บอกให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ สิ่งที่จะต้องมีในบัตรกิจกรรม คือ หัวข้อเรื่อง ระดับชั้น สื่อการเรียนการสอน กิจกรรม
3. บัตรเนื้อหา เป็นบัตรที่บอกเนื้อหาทั้งหมดที่ต้องการให้เรียน นักเรียนควรจะได้ทำตามบัตรกิจกรรมก่อน เพื่อจะนำไปสู่การค้นพบและหาข้อสรุปด้วยตนเอง ถ้านักเรียนไม่เข้าใจ และไม่สามารถทำตามกิจกรรมนั้นได้ ก็ให้อ่านบัตรเนื้อหาประกอบอีกทีหนึ่ง สิ่งที่จะต้องมีในบัตรเนื้อหา คือ หัวข้อเรื่อง ตัวอย่าง สูตร นิยาม

4. บัตรแบบฝึกหัดหรือบัตรงาน เป็นแบบฝึกหัดที่จัดทำไว้ให้นักเรียนลองฝึกหัดทำดู หลังจากที่ไต่ถามบัตรกิจกรรม และศึกษาเนื้อหาจนเข้าใจแล้ว ในบัตรแบบฝึกหัดนี้จะต้องมีบัตรเฉลยไว้พร้อม สิ่งที่จะต้องมีในบัตรแบบฝึกหัดหรือบัตรงาน คือ หัวข้อเรื่อง สูตร นิยาม กฎที่ควรการใช้ โจทย์แบบฝึกหัด ให้นักเรียนตั้งโจทย์เองแล้วหาคำตอบ เฉลยแบบฝึกหัด

5. บัตรทดสอบหรือบัตรปัญหา ถ้าในชุดการเรียนการสอนนั้นแยกออกเป็นหลายหน่วยย่อย แต่ละหน่วยย่อยนั้นก็ทำข้อทดสอบก่อนเรียน (pre-test) และข้อทดสอบหลังเรียน (post-test) ไว้ และอาจจะทำข้อทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ซึ่งเป็นข้อทดสอบรวมของหน่วยย่อยไว้อีกก็ได้ สิ่งที่จะต้องมีในบัตรทดสอบ คือ หัวข้อเรื่อง ข้อทดสอบ บัตรเฉลย

จากความหมายของชุดการเรียนการสอน ประเภทของชุดการเรียนการสอน และองค์ประกอบของชุดการเรียนการสอน ตามที่ได้มีผู้กล่าวถึงข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าชุดการเรียนการสอนเป็นสื่อการสอนที่น่าสนใจ มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ ทั้งที่ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ สุภา สิ้นสกุล (2520: 101) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการสอนว่า ชุดการสอนเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งจะช่วยขจัดปัญหาทางการศึกษาบางประการ เช่น ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมการศึกษารายบุคคล ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ตามเวลาและโอกาสที่เอื้ออำนวยแก่ผู้เรียน ช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครู เพราะผู้เรียนจะเรียนได้ด้วยตนเอง หรือถ้าต้องการความช่วยเหลือจากครูก็เพียงเล็กน้อย ช่วยในการศึกษานอกระบบ เพราะสามารถนำไปสอนนักเรียนได้ทุกสถานที่ทุกเวลา และการเรียนจากชุดการสอนยังช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้ ลัดดา ศุขปรีดี (2522: 31) ยังได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการสอนว่า ชุดการสอนช่วยลดภาระของผู้สอน ชุดการสอนทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในแนวเดียวกัน และชุดการสอนช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนอย่างเชื่อถือได้

จากคุณค่าของชุดการเรียนการสอนที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น สรุปได้ว่าชุดการเรียนการสอน เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่จะได้นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

ในโรงเรียน เพราะจะเป็นประโยชน์กับนักเรียนและครูผู้สอน สำหรับการจัดชั้นเรียน ก็เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอนเช่นเดียวกัน ถ้าการจัดชั้นเรียนในรูปแบบที่เหมาะสม กับสภาพแวดล้อม ตัวนักเรียน ตัวครูผู้สอน ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนก็จะ เป็นไปตามที่ต้องการ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนทั้งชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และที่สำคัญที่สุด คือ ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ดังนั้นคนไทยทุกคนควรจะ ได้มีการเรียนรู้และเข้าใจลักษณะและการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ในการเรียนรู้นั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน คือ ครูภาษาไทยนั่นเอง การจัดสภาพการเรียนการสอน จึงเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงจากที่เคยทำกันมาเป็น เวลานาน สื่อการสอนต่าง ๆ ควรเป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมและทันสมัย จากรูปแบบ ในการจัดชั้นเรียนที่โกล่กลาวมา คือ การเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น การเรียนเป็นกลุ่มตาม ความสามารถ และการเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อย ก็เป็นรูปแบบในการจัดชั้นเรียน ที่ควรจะได้นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อเป็นการส่งเสริม ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบันให้ดียิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เนื่องจากในวงการศึกษารายวิชาภาษาไทย ยังไม่มีผู้ทำการวิจัย เรื่องการ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน เป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น เป็นกลุ่มตามความสามารถ และเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยในรายวิชาภาษาไทย และรายวิชาอื่นที่ใกล้เคียง เพื่อประกอบ การวิจัย ดังนี้

นันทนา เทพรวิรักษ์ (2518: 37-46) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผล การสอนวิชาวิทยาศาสตร์ หน่วย "พลังงาน" โดยวิธีการระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธี สอนแบบธรรมคาในชั้นประถมศึกษาปีที่หก ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนวิชา วิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีการระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีพัฒนาการด้านสัมฤทธิ์ผลการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ และมีทัศนคติเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นตามสมมติฐาน

อุไร วันที (2518: 70-72) ได้ศึกษาและทดลองสอนนิชาวรรณคดีแก่นักศึกษาวิทยาลัยครูชั้น ป.กศ.ปีที่ 1 โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุมสอนแบบบรรยาย กลุ่มทดลองให้เรียนจากชุดการสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน แล้วทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และการเรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ทำให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาได้ดีเท่าผู้เรียนจากห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง คะแนนเฉลี่ยการทดสอบทั้งสองครั้งของแต่ละกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ฉันทนา ลีนะเสน (2521: 111) ได้ศึกษาผลการสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับครูคนเดียวในจังหวัดนครราชสีมา ผลปรากฏว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนในห้องเรียน แบบศูนย์การเรียน โดยผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น .01 แสดงว่า การเรียนจากชุดการสอนทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้อจริง

ประชุม เกตุแก้ว (2521: 76-77) ได้ศึกษาผลการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "คำฉันท์" สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลปรากฏว่า บทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็น 94.40/88.50 แสดงว่านักเรียนทำบทเรียนแบบโปรแกรมได้สูงกว่ามาตรฐานตัวแรก และทำแบบทดสอบหลังบทเรียนได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานตัวหลัง คะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สรุปได้ว่า บทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นสามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องคำฉันท์เพิ่มขึ้นอย่างแท้จริง

สมคิด วงศ์นาค (2522: 47-48) ได้ศึกษา และวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตรรกศาสตร์สัญลักษณ์ โดยใช้ชุดการสอนตามเอกัตภาพกับการสอนแบบบรรยาย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ปีการศึกษา 2522 ของวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช จำนวน 108 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 50 คน กลุ่มควบคุม 58 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า การทดสอบความแตกต่าง

ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของการสอนโดยใช้ชุดการสอนตามเอกัตภาพ กับการสอนแบบบรรยาย ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 นอกจากนี้ นักศึกษาเห็นด้วยกับการใช้ชุดสอนตามเอกัตภาพโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 70

พินดา พิสิฐอมรชัย (2528: 33) ได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มอ่อน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่เรียนเสริมจากครู กับกลุ่มที่เรียนเสริมจากเพื่อนนักเรียน ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2527 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ห้องเรียน ผู้วิจัยแบ่งตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มซึ่งสอนเสริมโดยครู กลุ่มทดลองสอนเสริมโดยเพื่อนนักเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (ท 014) ของนักเรียนกลุ่มอ่อน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่เรียนเสริมจากครู กับกลุ่มที่เรียนเสริมจากเพื่อนนักเรียน ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

พิชัย งามยิ่งยวด (2529: 36-37) ได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (ท 014) เรื่อง ลำดับอนุกรม และแคลคูลัสเบื้องต้น ของนักเรียนเก่งชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่เรียนเสริมจากครู กับกลุ่มที่เรียนด้วยตนเอง ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ปี 2528 โรงเรียนศึกษานารี กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ห้องเรียน โดยเลือกนักเรียนที่ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (ท 013) ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2528 ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ 70 ขึ้นไป แบ่งตัวอย่างประชากรเป็นสองกลุ่ม โดยกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มซึ่งเรียนด้วยตนเอง กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มซึ่งเรียนเสริมจากครู ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (ท 014) ของนักเรียนเก่งชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของกลุ่มที่เรียนด้วยตนเอง สูงกว่ากลุ่มที่เรียนเสริมจากครู ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

สุรพล ประยงค์พันธ์ (2530: 37-42) ได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น เป็นกลุ่มตามความสามารถ และเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่ม ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดเพลง "โสภณศิริราษฎร์"

อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี แผนการเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งมี 4 ห้องเรียน เลือกห้องเรียนที่มีความเข้มข้นเลขคณิตของคะแนนการทดสอบความรู้พื้นฐานใกล้เคียงกันมาจำนวน 3 ห้อง ๆ ละ 36 คน แล้วจัดให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ ทั้งชั้น 1 ห้อง เรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถ 1 ห้อง และเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่ม 1 ห้อง ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถ และเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

2. ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มสูงกว่าเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มสูงกว่าเรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศไทย พบว่าในรายวิชาภาษาไทยมีผู้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากชุดการสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน เรียนจากชุดการสอนที่สร้างขึ้น และเรียนจากบทเรียนแบบโปรแกรม เปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนจากครูสอนโดยใช้วิธีบรรยายตามปกติ ผลการวิจัยส่วนใหญ่ปรากฏว่า การเรียนจากชุดการสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน การเรียนจากชุดการสอนที่สร้างขึ้น และการเรียนจากบทเรียนแบบโปรแกรมนักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาและมีความรู้ในเรื่องที่เรียนเพิ่มขึ้น สำหรับในรายวิชาอื่นใดมีผู้ศึกษาและวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น เป็นกลุ่มตามความสามารถ และเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่ม ผลการวิจัยปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มสูงกว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น และนักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถ สำหรับผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถ กับผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังได้มีผู้ศึกษา และ

วิจัยในเรื่องที่ใกล้เคียง และปรากฏผลการวิจัยดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

งานวิจัยต่างประเทศ

มาร์แชล อาร์ลีน และ เวสต์เบอร์รี อีอีน (Marshall Arlin and Westbury Ian 1967: 213) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยตนเองกับกลุ่มที่เรียนจากครูตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับสูง และระดับกลาง เมืองซานฟรานซิสโก กลุ่มละ 58 คน กลุ่มทดลองเรียนด้วยตนเองโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม กลุ่มควบคุมเรียนจากครูตามปกติ หลังการทดลองนำผลการเรียนมาคำนวณพบว่า กลุ่มทดลองมีค่า $\bar{x} = 25$ และกลุ่มควบคุมมีค่า $\bar{x} = 19.2$ ค่า t ที่คำนวณได้คือ 3.24 ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยตนเองสูงกว่าที่เรียนจากครูตามปกติ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

เอลิชา บรูซ มีคส์ (Eliza Bruce Meeks 1972: 4295- A - 4296- A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการเปรียบเทียบการสอน แบบใช้ชุดการสอนกับวิธีสอนแบบบรรยาย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะวัดดูว่า การใช้ชุดการสอนสำหรับนักศึกษาครูจะมีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีสอนแบบธรรมดาหรือไม่ ผลการวิจัยปรากฏว่าวิธีการสอนโดยใช้ชุดการสอน มีประสิทธิภาพมากกว่าการสอนแบบธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสรุปได้ว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอนดีกว่าการสอนแบบธรรมดา

เจมส์ ลีเนียส สโตนส์ (James Lenious Stones 1975: 690-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดการสอนตามเอกภพวิทยา คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับ 7 ระดับ 8 จากนักเรียนจำนวน 341 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มทดลองคือ กลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนตามเอกภพวิทยาคณิตศาสตร์ กลุ่มควบคุมคือ กลุ่มที่เรียนโดยวิธีปกติ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนระดับ 7 มีความรู้ทางวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ แต่กลุ่มทดลองมีประสบการณ์มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับระดับ 8 ประสบการณ์ของกลุ่มควบคุม มากกว่ากลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนความรู้ทางวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ลูโก การ์เมน โนเอล (Lugo Carmen Noelia 1977: 600- A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพีคัตติค ระหว่างวิธีสอนแบบ เอกัตบุคคล กับการสอนแบบครูสอนตามแบบดั้งเดิม โดยทดลองสอนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มหาวิทยาลัยเปอริโทริโก จำนวน 185 คน ผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนแบบเอกัตบุคคลให้ผลดีกว่านักเรียนที่เรียนแบบครูสอนตามแบบดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการเรียนวิชาพีคัตติคของนักเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบเอกัตบุคคล เป็นวิธีที่ได้ผลอย่างแท้จริง

โรเบิร์ต อี สลาบิน และ แนซซี แอล คาร์เวท (Robert E. Slavin and Nancy L. Karweit 1985: 351-367) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น เป็นกลุ่มตามความสามารถ และเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่ม ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถ และเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ และนักเรียนที่เรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ พบว่ามีผู้ศึกษาและวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น เป็นกลุ่มตามความสามารถและเรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาและวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบการสอนแบบใช้ชุดการสอนกับวิธีสอนแบบบรรยายในรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งจากผลงานวิจัยต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถสูงกว่าเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น ผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มสูงกว่าเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น และผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยตนเองเป็นกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มตามความสามารถ สำหรับงานวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องก็พอจะสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนด้วยตนเองจากชุดการสอนนั้นสูงกว่าการเรียนจากวิธีสอนแบบบรรยายหรือการเรียนจากครูตามปกติ